

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Cùm amplificata esset urbis Arelatensis dignitas, constitutaque illic esset sedes Præfecti prætorio Galliarum, cumulata sunt in eam omnia civilis administrationes decora, factaque est metropolis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Tresbyter, sive Diaconus, aut deinceps inferiore gradu sit, ad nos venerit, sciat se omnino suscipi non posse.

V. Post impositam Gallicanis Episcopis necessitatem accipiendarum formatarum ab Episcopo Arelatensi, cui per consequentiam tribuebatur honor primi Galliarum Metropolitanani, descendit deinde Zozimus ad ordinationes Episcoporum provinciarum Viennensis ac duarum Narbonensium; quarum auctoritatem Metropolitanum Arelatensem tenere constituit secundum morem antiquum, irritum & inane decernens si quid contra tentaretur, & Episcopum etiam ordinatorem gradu suo deiciendum esse pronuntians. *Iussimus autem precipuam, inquit, sicuti semper habuit, Metropolitanus Episcopus Arelatensium civitatis in ordinandis sacerdotibus teneat auctoritatem; Viennensem, Narbonensem primam, & Narbonensem secundam provincias ad pontificium suum revocet. Quisquis vero posthac contra apostolicæ sedis statuta & præcepta majorum, omisso Metropolitanæ Episcopo, in provinciis supradictis quemquam ordinare presumpserit, vel is qui ordinari se illicitè siverit, uterque sacerdotio se carere cognoscat.* Consuetudo antiqua cujus hoc loco meminit Zozimus, antiqua non erat, & ante annos tantum viginti cæperat in Concilio Taurinensi, non quidem omnium Episcoporum qui per tres illas provincias ordinandi forent consecrationem Arelatensi Episcopo tribuens, sed eorum tantum qui in civitatibus Arelatensi civitati vicinis constituendi essent, ut patet ex canone secundo illius Concilij. Verum Patroclus subsidium ab audacia mutuatus, Zozimo ista persuasit tanquam rem positam extra omnem controversiam. Vnde factum ut cum sequenti tempore Leo Magnus retractaret privilegia Arelatensis Ecclesiæ, non dubitaverit dicere nullum Arelatensium Episcoporum ante Patroclum habuisse jus ordinandum Episcoporum extra provinciam Viennensem, & hoc ipsum quod Patroclo temporaliter videbatur esse concessum, sententia postmodum meliore sublatum esse, nimirum à Bonifacio primo.

Leo I. epist. 89.

VI. Hic locus me admonet ut gravissimam difficultatem, quæ hætenus exercuit industriam hominum eruditorum, & cujus occasione captum consilium est ordinandi Episcopum Arelatensem vicibus apostolicæ sedis, in medium proferam, undenam videlicet auctoritatem Metropolitanæ Episcopi traxerit Episcopus Arelatensis adversus civilem Imperij dispositionem & canones Nicænos, qui constantem in ecclesiastico ordine disciplinam fixerunt, adjudicato provincia ecclesiastica primatu Ecclesiæ illi quæ con-

stituta erat in civitate cui jus metropolitanicum tributum erat in laterculo Imperij. Nam ante Concilium Nicænum Marinus Arelatensis, qui Concilio Arelatensi interfuit & primus inter Episcopos nominatur in epistola synodica ad Silvestrum, non vendicabat sedi suæ jus metropolitanicum, sed e contra dicitur esse Episcopus provinciarum Viennensis in veteri catalogo Episcoporum qui ad Arelatensem synodum convenerunt. Itaque per universum orbem, si Africam excipias, ea fuit constans regula priscis temporibus, illum debere esse Metropolitanum qui Episcopus erat in civili metropoli provinciarum. Africam excipiendam esse dixi; cujus Episcopi, præter Carthaginensem, hæc lege non tenebantur; quippe qui antiquiorem ordinatione Episcopum pro Primatu habebant, nulla habita ratione civilium metropoleon, ut patet ex Concilio Africanis & multis veterum scriptorum testimoniis; salvo jure Primatum Mauritanæ & Numidiæ, quibus in Concilio universali Africæ (ut Marca observavit) primus locus post Carthaginensem dabatur ob dignitatem & vetustatem provinciarum, quamvis essent Primatibus Byzaceno, Tripolitano, & Sitifensi posteriores quoad ordinationem. Sed Africi, licet Primatibus, id est, Episcopis ordinatione antiquioribus, primas sedes in Concilio generali tribuerent, nulli tamen Ecclesiæ speciali dignitatem primatus vindicabant posthabita metropoli civili, ut factum in Ecclesia Arelatensi; quæ in jus metropolitanicum invasit in provincia Viennensi adversus Viennensem provinciam Metropolitanam. Ita enim se habebat dispositio civilis, postquam Romanis Principibus placuit Narbonensem veterem dividere in tres provincias, in Narbonensem videlicet, Viennensem, & Alpes maritimas, ut Vienna vetus colonia metropolis esset provinciarum Viennensis, cui nomen dabat, & Arelas una esset earum urbium quæ Vienna contributa erant. id & quod & Ammianus Marcellinus & Notitia veteres ostendunt.

VII. Amplificata deinde civitatis Arelatensis gloria post Concilium illic habitum ævo Constantini Magni, ex cujus nomine dicta est Constantina, aucta etiam ob moram ejusdem Constantini & sequentium aliquot Imperatorum in ea urbe factam, præcipue Constantij filij Constantini, qui illic anno ccccliii. ob tricimum imperij sui annum theatrales ludos & Circenses ambizioso apparatu edidit, ibidemque proximis Calendis Januariis septimum Consulatum inivit, & ex more ludos Circenses fecit. Ex ea urbis gloria factum ut veterum scriptorum monumentis valde celebrata sit, adeo ut Am-

Vide R. J. 11.
Ecc. de Narbon.
Farrandus 19.
274. 275.

Marca de Sic.
Primat. 7. 11.
Mar. de Sic.
Mar. ad Sic.
199. 200.

Ann. 1161.
1162.
Vide R. J. 11.
Vide de Narbon.
Farrandus 19.
274. 275.

Ann. Marcell.
lib. 17.

Ann. Constant.
lib. 17. in Notis ad
lib. 17.

Vide sup. lib. 3.
cap. 8.

Vide R. P. G.
lib. 17. in Notis ad
Fremont. pag.
174. 175.

Marci in lib.
de Primat. p. 71.
lib. 17. in Notis ad
Fremont. pag.
174.

Ann. Marcell.
lib. 17.
Vide C. N. p. 174.
lib. 17. in Notis ad
Fremont. pag. 174.

mianus Marcellinus eam vocet multarum urbium decus, & Gallulam Romam Aufonius in libro de urbibus. Translata verò illuc sede præfecturæ Galliarum à Valentiniano Imp. post eadem Maximi Tyranni, ut ego quidem arbitror, cumlata sunt in eam civitatem omnia civilis administrationis decora & ornamenta, urbsque ipsa facta metropoli Galliarum, ut colligi potest ex rescripto Honorij ad Agricolum P. P. Galliarum, ubi Arelatensis urbs dicitur esse metropolis Septem provinciarum. Solebant enim olim Principes (ut observatum est ab illustrissimo Archiepiscopo) dividere provincias pro suo arbitrio, & novas quoque metropoles condebant, quarum Episcopi simul evchebantur ad dignitatem Metropolitanorum. Itaque ex honore civili Arelatensis urbis descendisse puto honorem ecclesiasticum, tentante nimirum Episcopo urbis illius in se trahere ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis, quæ antea pleno jure pertinerant ad Viennensem Metropolitanum. Illum ista præsumpsisse non ita multo post eadem Maximi docet canon secundus Concilij Taurinensis habiti anno cccxcvii. in quo sic legitur: *Illud deinde inter Episcopos urbium Arelatensis & Viennensis, qui de primatus apud nos honore certabant, à sancta synodo definitum est, ut qui ex eis approbaverit suam civitatem esse metropolim, is totius provinciæ honorem primatus obtineat, & ipse juxta canonum præceptum ordinationum habeat potestatem. Certe ad pacis vinculum conservandum hoc consilio utiliore decretum est, ut si placet memoratarum urbium Episcopis, unaquæque de his viciniores sibi intra provinciam vindicet civitates, atque eas Ecclesias visitet quas oppidis suis vicinas magis esse constiterit; ita ut memores unanimitatis atque concordie, non alter alterum, longius sibi usurpando quod est alij proprius, inquietet.*

VIII. Integrum canonem retuli, ut ostenderem tum Arelatem fuisse urbem metropolitanam. Frustra enim definirent patres hunc totius provinciæ honorem primatus habiturum qui approbaret suam civitatem esse metropolim, si nulla ex hoc capite controversia fuisset inter Viennensem Episcopum & Arelatensem, quæ nulla esse poterat, si Arelas non fuisset tum metropolis. Compertum habebant Viennam esse veterem provinciæ metropolim, adeoque ad illam secundum ecclesiasticas regulas pertinere ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis. Sed quia tum Arelas erat metropolis Galliarum in ordine civili, contendebatque haud dubie ob eam causam Episcopus Arelatensis transfisse ad suam Ecclesiam à Viennensi jura ordinationum, quòd Vienna tum contributa

Tom. II.

esset Arelatensi urbi, patres in synodo Taurinensi congregati in his angustiis constituti, obscuro & ambiguo dicendi genere interlocuti sunt eam civitatem frui debere honore primatus quæ doceret se esse provinciæ metropolim; dato interim ad fovendam concordiam Episcopis consilio, ut quisque viciniore sibi civitates ad suam curam revocaret. Ea sola via patebat exeundi ex his difficultatibus, qua & Viennensis Ecclesiæ jurius non derogarent in universum, & Arelatensi urbi, penes quam civilis tum administrationis fastigium erat, injuriosi non existerent, nève illius Episcopum exasperarent, si quid contra illum decernerent. Sciebant enim injurias ægrè tolerari, & ut ait Tacitus, proclivius esse injuriæ quàm beneficio vicem exsolvere; quia gratia oneri, ultio in quaestu habetur. Viennensem Episcopum minorem tum esse Arelatensi & impari istum verò non depositurum memoriam acceptæ injuriæ, & si occasio daretur, ultimum adversis unumquemque Episcoporum, quos facile illi esset opprimere apud illustrissimam præfecturæ potestatem. in maximi porrò beneficij loco habiturum Viennensem quòd aliquas civitates retineret judicio synodi. Ea de causa provinciam diviserunt, cujus maxima pars concessa est Episcopo Arelatensi.

IX. Quoniam verò primum est ambitio nelabi, ei præsertim qui versatur inter summas potestates & apud illas in honore est, Arelatensis Episcopus, qui magna parte provinciæ depulerat Episcopum Viennensem, totam sibi subicere meditatus est, ac non solum illam, sed etiam duas Narbonenses, quæ in vicino erant. Sed quia prævidebat magnam ex hoc capite futuram esse contradictionem Metropolitanorum harum provinciarum, qui ægrè paterentur adimi sibi provincialium suorum ordinationes, Zozimum Pontificem Romanum putavit in partes trahendum esse, ut ejus auctoritate hanc sibi potestatem vindicaret in illis provinciis. Itaque falsa suggestionem ad eum data significavit pati se contradictionem in ordinandis Episcopis harum provinciarum, præsertim à Proculo Massiliensi Episcopo & à Viennensi, qui in Concilio Taurinensi contenderant ad se pertinere consecrationes Episcoporum, hic quidem secundæ Narbonensis, iste verò provinciæ Viennensis; cum tamen Arelatensis Episcopus jam inde à Trophimo ordinationis seriem temporibus roboratam possederit, non solum in provincia Viennensi, sed etiam in utraque Narbonensi: quoniam Trophimus sacerdos quondam Arelatensi urbi ab apostolica sede transfusus ad illas regiones tanti nominis reverentiam primus exhibuit, & in alia

M ij

Tacit. lib. 4.
lib. 1.

Marci in lib. de
Primat. p. 71. &
lib. 17. in Notis ad
Fremont. pag. 174.

Zozim. epist. 7. 8.